

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Győri Ítéltábla dr. Bakos Ágnes ügyvéd által képviselt **felperesnek** dr. Horváth Antal ügyvéd által képviselt **alperes** ellen 10.516.000,- Ft és járulékai megfizetése iránt indított perében a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság 2008. április 30. napján kelt G.40.088/2003/102. számú ítéletével szemben az alperes által 103., 104. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla a megyei bíróság ítéletének megfellebbeezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, az alperesi marasztalás tőkeösszegét 6.097.300,- (Hatmillió-kilencvenhétezer-háromszáz) Ft-ra, a felperesnek fizetendő elsőfokú perköltség összegét 500.000,- (Ötszázezer) Ft-ra szállítja le.

Köteles az alperes 15 napon belül megfizetni a felperesnek 150.000,-(Egyszázötvenezer) Ft másodfokú perköltséget.

Köteles a felperes megfizetni az Államnak az APEH Nyugat-dunántúli Regionális Igazgatósága Illetékfőosztálya felhívására 115.700,- (Egyszáztizenötezer-hétszáz) Ft feljegyzett fellebbezési illetéket.

Az ezt meghaladóan feljegyzett 366.300,- (Háromszázhatvanhatezer-háromszáz) Ft fellebbezési illetéket az Állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A megyei bíróság fellebbezéssel támadott ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 8.034.300,- Ft-ot, valamint ennek 2001. január 1. napjától

kezdődően az éves költségvetési törvényben meghatározott mértékű késedelmi kamatát, továbbá 600.000,- Ft részperkölséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

A bíróság határozata indokolásában megállapította, hogy 1996. április 1-jén együttműködési megállapodás jött létre a felperes, továbbá az alperes és más önkormányzatok között, melynek a tárgya az önkormányzatok területén a felperes által megkezdett földgázellátási program volt. A szerződés szerint az önkormányzatok a beruházóval együttműködnek, ez kiterjed a hálózatfejlesztési hozzájárulások beszedésére, illetve arra nézve, hogy ezen befizetés legalább a 70 %-os mértéket elérje. 1998. január 21-én a hálózatfejlesztési hozzájárulás (továbbiakban: Hfh.) tekintetében emlékeztetőt vettek fel a felek, melyben rögzítették, hogy az önkormányzati intézmények továbbra is térítésmentesen kapcsolódhatnak a hálózatra.

2000. március 10. napján az **"A" Helység 1** Beruházó Kft. (beruházó), a felperes, mint szolgáltató és az alperes között együttműködési megállapodás jött létre a gázelosztó hálózat **Helység 1** területén való megépítésére, továbbá a gázszolgáltatás megindítására és folyamatos biztosítására.

A szerződés szerint a felperes vállalta, hogy az általa eddig beszedett Hfh-t, 11.800.000,- Ft-ot átutalja az alperesnek, melyet az a beruházásra köteles fordítani.

A felperes kinyilvánította, hogy a gázelosztó hálózatot a használatbavételi engedély kiadásától számított 10 napon belül 66.600.000,- Ft + ÁFA összegért megvásárolja.

A megállapodás szerint lakossági fogyasztók esetén a Hfh. mértéke 95.600,- Ft, nem lakossági fogyasztók esetén pedig a lakossági fogyasztói Hfh-nak fele az igényelt m³/óránként, de legalább 95.600,- Ft.

A megállapodásban a felperes a Hfh. beszedési jogát a szerződés aláírásától számítottan 20.000.000,- Ft összeghatárig időbeli korlátozás nélkül az alperesre engedményezte azzal, hogy az alperes ezt köteles a beruházásra fordítani, az alperes pedig kötelezettséget vállalt arra, hogy a felperest tájékoztatja a beszedett hozzájárulásokról, ugyanis 20.000.000,- Ft összeghatár elérése után a beszedési jog ismételten a felperest illeti meg.

Az alperes kötelezettséget vállalt arra, hogy legkésőbb 2000. december 31-ig az intézményei gázteljesítmény-igénye után járó hozzájárulást megfizeti a felperesnek, a 2002. évi fűtési szezon megkezdéséig pedig az önkormányzati intézményeket gázfelhasználásra állítja át. Tudomásul vette, hogy amennyiben ezen kötelezettségének nem tesz eleget, a hozzájárulások vonatkozásában az időkorlát nélkül biztosított beszedési joga megszűnik.

A vételi szándéknyilatkozatra figyelemmel a szerződés 13. pontjában rendezték a felek a későbbi garanciális jogok kérdését, ezek szerint a kivitelezési munkához kapcsolódó utólagos reklamációt az önkormányzat a beruházó, illetve a kivitelező egymás között rendezik, ezekért a szolgáltató felelősséggel nem bír, a felelősségét a szolgáltató kizárta, így a felperes e körben garanciális, vagy egyéb felelősséget nem vállalt.

A szerződés 11. pontjában a felek rögzítették, hogy a korábban létrejött megállapodás egymás közötti jogviszonyukban hatályát veszti, a szerződéses viszonyukra a továbbiakban ez a megállapodás az irányadó.

A bíróság megállapította, hogy a kivitelezés befejeződött, 2000. szeptember 18-án, üzembe helyezési engedélyt bocsátottak ki, 2000. szeptember 25-én pedig a felperes és az **"A" Kft.**

beruházó között adásvételi szerződés jött létre. A felperes a gázelosztó hálózatot birtokba vette.

Az ítéleti tényállás szerint az alperes 2001. július 5-én kelt levelében vállalta, hogy július 12-ig megállapodást köt a felperessel az általános iskola Hfh. fizetésének ütemezéséről, tudomásul vette, hogy amennyiben a megállapodás nem jön létre, úgy a felperes felfüggesztheti a szolgáltatást és fizetési meghagyást bocsáthat ki a Hfh-ra. A levelet a polgármester írta alá, aki a 2000. március 9. napján hozott 4/2000. számú képviselőtestületi határozat értelmében a gázberuházás lebonyolítása tekintetében teljes körű képviselőre volt jogosult.

A felperes 2001. július 16-án és szeptember 7-én is felhívta az alperest arra, hogy a befizetett hozzájárulások tekintetében adjon tájékoztatást, szeptember 26-án pedig arról tájékoztatta az alperest, hogy a fizetési kötelezettségének 2000. december 31-ig nem tett eleget, így 2001. január 1-től a hozzájárulás beszedésére nem jogosult, ismételten kérte az elszámolás megtörténtét, továbbá, hogy erről az okirati bizonyítékokat az alperes bocsássa rendelkezésre.

A Mosonmagyaróvári Városi Bíróság P.20.066/2002/3. számú ítéletében kötelezte az alperest a Hfh-k tételes, fogyasztónkénti kimutatására.

A bíróság megállapította, hogy az együttműködési megállapodás alapján az önkormányzati intézmények után maradéktalan bekötésük esetén 2.390.000,- Ft, a régi iskola tekintetében további 258.800,- Ft Hfh. állapítható meg.

Az önkormányzat 2001. január 1-jét követően 3.448.500,- Ft erejéig szedett be fejlesztési hozzájárulást, melynek elszámolása nem történt meg.

Ezt megelőzően 2000. április 5-étől kezdődően különböző magánszemélyektől is szedett hozzájárulást az alperes, akiknek 2000. december 31-ig részletfizetést engedélyezett. A be nem fizetett részletek együttes összege 1.937.000,- Ft.

Megállapította a bíróság, hogy az alperes és a beruházó között a kivitelező jótállási kötelezettsége, továbbá az út helyreállításával kapcsolatos alperesi igény tekintetében a Mosonmagyaróvári Városi Bíróság előtt per volt folyamatban.

A bíróság ítélete jogi indokolásában kifejtette, hogy a felek között 2000. március 10-én atipikus szerződés jött létre, mely részben a Ptk. 389. §-ában szabályozott vállalkozási szerződés elemeire épült. A megállapodással a felek a korábbi szerződésen alapuló jogviszonyukat módosították, a korábbi megállapodást hatálytalannak tekintették. Jogviszonyukat tehát ezen újabb szerződés alapján kell elbírálni.

A megállapodás 9. pontja szerint az alperest folyamatos együttműködési, illetve adatközlési kötelezettség terhelte a tekintetben, hogy pontosan kitől, milyen összegben szedett be Hft-t, illetve ennek elszámolása hogyan történik meg. Ezen kötelezettségét az alperes megszegte, ezt a Mosonmagyaróvári Városi Bíróság jogerős ítélettel való adatszolgáltatásra kötelezése is alátámasztja.

Megszegte az alperes a szerződés 10. pontját, az intézmények gázteljesítménye utáni hozzájárulást 2000. december 31-ig nem fizette meg. Ugyancsak a szerződés 10. pontjában

foglaltakat sértette azzal, amikor 2001. január 1-jét követően hálózatfejlesztési hozzájárulást szedett, illetve e tekintetben sem tett eleget kötelező elszámolási kötelezettségének.

Az intézményekkel összefüggésben álló hozzájárulás (2.390.000,- Ft, illetve 258.800,- Ft) tekintetében a követelést megalapozottnak ítélte a bíróság, hisz a szerződés szerint az intézmények gázteljesítménye után a fejlesztési hozzájárulást 2000. december 31-ig lett volna köteles az alperes megfizetni. A bíróság a követelés összegszerűsége tekintetében a beszerzett szakértői véleményt elfogadta. Ezen követelés jogalapja tekintetében a bíróság a 2001. július 5-én tett alperesi tartozáselismerő nyilatkozatra is figyelemmel volt, mely a Ptk. 242. §. (1) bekezdésében foglalt követelményeknek a bíróság megítélése szerint megfelel. Utalt arra is, hogy a polgármester teljes körű felhatalmazással rendelkezett, így ezen nyilatkozat tekintetében külön képviselőtestületi hozzájárulásra nem volt szükség.

Az alperes hivatkozott arra, hogy a korábbi emlékeztetőben térítésmentességet biztosított a felperes az intézmények vonatkozásában, azonban a 2000. március 10-i megállapodásban a korábbi szerződéses viszonyukat módosították, így a szándéknyilatkozat is hatályát veszítette. A régi iskolával kapcsolatos 258.800,- Ft-os követelés tekintetében szakértői bizonyítás útján állapította meg a bíróság, hogy ezen tétel a felek között nem került elszámolásra. A követelést és annak megalapozottságát az alperes elismerte, a kereset teljesítését nem ellenezte.

A részletfizetéssel érintett Hfh. tekintetében a kereseti kérelem jogalapját megalapozottnak ítélte a bíróság, a szakértői vélemény alapján azonban a meg nem fizetett hozzájárulás mértékét 1.937.000,- Ft-ban határozta meg. Utalt arra, hogy az együttműködési szerződés 9. pontja szerint 2000. december 31-ig az alperes jogosult volt a hozzájárulások beszedésére, illetve elszámolására. Az alperes a szerződéstől eltérve és saját kockázatára engedélyezett 2000. december 31-ig részletfizetést, ezáltal szerződésszegést követett el, a Ptk. 318. §. (1) és a Ptk. 339. §. (1) bekezdésére figyelemmel felel a felperes felé a be nem szedett és el nem számolt hozzájárulásokkal

A bíróság megítélése szerint 2000. december 31-ig az alperesnek fennállt a beszedési jogosultsága, így a felperesnek járó összeg erejéig joggal követelheti majd az egyes fogyasztóktól a részletfizetési megállapodás teljesítését.

A 2001. január 1. napját követően beszedett 3.448.500,- Ft hozzájárulás megfizetésére irányuló keresetet a bíróság a szerződés 9. és 10. pontjában foglaltakra és a felperes elismerésére tekintettel megalapozottnak ítélte: 2001. január 1-jét követően az alperesnek a szerződésszegésre figyelemmel már nem volt jogosultsága ennek beszedésére.

A bíróság tehát mindösszesen 8.034.300,- Ft erejéig találta megalapozottnak a felperes igényét. Az alperes beszámítási kifogását alaptalannak ítélte, a garanciális hibák, az útjavítás, illetve a kivitelezéssel összefüggésben álló egyéb költségek tekintetében ugyanis a 2000. március 10-i megállapodás szerint a kivitelezési munkákhoz kapcsolódó felelősség kizárólag az önkormányzat, valamint a beruházó viszonylatában érvényesíthető. A felperes e tekintetben kizárta a felelősségét.

Az alperes fellebbezésében a részletfizetéssel érintett 1.937.000,- Ft-os hálózatfejlesztési hozzájárulás tekintetében alaptalannak minősítette a marasztalását. Álláspontja szerint a felperes nem bizonyította, hogy a lakossággal olyan szerződés megkötésére került sor, mely szerint az alperes köteles megfizetni a Hfh. hátralékos részét. Hangsúlyozta, hogy azok a lakók, akik önként vállaltak kötelezettséget a beruházás támogatására és a részletekben történő megfizetést választották, nem kényszeríthetők arra, hogy a hátralékos összeget megfizessék anélkül, hogy a szolgáltatást igénybe vették volna. A felperes nem bizonyította, hogy a hátralékos lakók a szolgáltatást igénybe vették. A fentiekre figyelemmel az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését indítványozta.

Az alperes képviseletében eljáró polgármester fellebbezésében az ítélet megváltoztatását, a felperes keresetének teljes elutasítását, a felperes által hivatkozott szerződés semmisségének megállapítását kérte. Megítélése szerint a felperes gazdasági erőfölényével visszaélve kényszerítette ki az alperessel szemben a felperesnek előnyös megállapodást, melynek egyik célja az 1995. évi XL. (közbeszerzési) törvényben foglaltak megkerülése volt. Utalt arra is, hogy a megállapodás jóerkölcsbe ütközik, a felperes részére egyoldalú előnyt állapít meg.

A felperes ellenkérelmében az ítélet helybehagyását kérte. Utalt arra, hogy a jogi képviselő útján előterjesztett fellebbezés kizárólag az 1.935.000,- Ft be nem szedett Hfh. megfizetésére vonatkozó kötelezést támadja, e tekintetben kiemelte, hogy a részletfizetéseket az alperes a szerződéstől eltérően saját kockázatára engedélyezte, a hozzájárulás beszede nem történt meg, ezekkel az alperes felelősséggel tartozik a felperessel szemben. Az alperes az elsőfokú eljárásban a követelést részben, a lakossági fogyasztók tekintetében 3.448.500,- Ft, míg az intézmények vonatkozásában 258.800,- Ft erejéig elismerte, a kereset teljesítését nem ellenezte.

A jogi képviselő által benyújtott fellebbezés és a fellebbezésben indokolásként hivatkozott beadvány nincs összhangban, utóbbi a teljes kereset elutasítására irányul. A szerződés semmisségének megállapítása iránti kérelem ténybeli és jogi alapja hiányzik, a szerződés érvénytelenségére az alperes az elsőfokú eljárásban nem hivatkozott, a Pp. 235. §. (1) bekezdése és a Pp. 141. §. (2) bekezdése értelmében a másodfokú eljárásban ezen hivatkozás és ténybeli alapjai már nem érvényesíthetők. A felperes azokat gondos pervitel mellett már az elsőfokú eljárásban előterjeszthette volna.

Az alperes fellebbezése az alábbiak szerint részben alapos.

A megyei bíróság a per eldöntéséhez szükséges körben lefolytatta a bizonyítási eljárást, az elsőfokú ítélet érdemben felülbírálható, a megyei bíróság döntésével, annak indokaival az ítélet tábla az alábbiak kiemelése mellett jórészt egyetértett.

Az ítélet táblának a fellebbezési eljárásban mindenekelőtt a hatályos alperesi fellebbezés tartalma tekintetében kellett állást foglalnia.

Az alperes jogi képviselője (103. szám alatt) és törvényes képviselője (104. szám alatt) fellebbezései a fellebbezési határidőben kerültek benyújtásra. Tartalmuk részben ellentétes egymással: előbbi csak a marasztalási összeg 1.937.000,- Ft erejéig való leszállításával, utóbbi a kereset teljes elutasításával kéri az elsőfokú ítélet megváltoztatását.

A másodfokú tárgyaláson az alperes jogi képviselő az utóbbi tartalommal tartotta fenn a fellebbezést, így a Pp. 73/B §. (1) bekezdése szerint ezt kell a hatályos alperesi fellebbezésnek tekinteni.

A Pp. 253. §. (3) bekezdésére figyelemmel a másodfokú eljárás tárgyát a felperesi kereseti kérelemnek helyt adó rendelkezések teljes körének felülvizsgálata képezte, a fellebbezési kérelemhez kötöttségre tekintettel azonban az ítéletábra nem vizsgálta felül az elsőfokú ítéletnek az alperes beszámítási kifogását elutasító rendelkezését, ezt ugyanis az alperesi fellebbezés nem érintette.

Az alperes a felperesi kereset teljes elutasítására irányuló fellebbezését a 2000. március 10-én kötött együttműködési megállapodás semmisségére hivatkozással kívánta alátámasztani. Megítélése szerint a szerződés jóerkölcsbe, a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tilalmába ütközik, jogszabály megkerülésére irányul és megkötésekor az alperes kényszerhelyzetben volt.

A fentiek vizsgálata - ilyen tartalmú kérelem hiányában - nem képezte az elsőfokú eljárás tárgyát és az alperes ezen jogi álláspontját az elsőfokú eljárás anyaga sem támasztja alá.

Ezen hivatkozások olyan új tényállításnak minősülnek, melyeknek a másodfokú eljárás során való figyelembevételét a Pp. 235. §. (1) bekezdése kizárja. Az ítéletábra erre figyelemmel a szerződés érvénytelenségére való hivatkozás érdemi elbírálását mellőzte, az erre alapított fellebbezési kérelmet megalapozatlannak ítélte.

Az alperest az intézményekkel kapcsolatosan 2.648.800,- Ft Hfh. megfizetésére kötelező elsőfokú ítéleti rendelkezés az alábbiakra figyelemmel megalapozott. A felek együttműködésének korábbi szakaszában a felperes valóban térítésmentességet ígért az önkormányzati intézmények tekintetében, azonban a 2000. március 10-i szerződés 11. pontjában a felek a korábbi együttműködési megállapodást hatálytalannak minősítették, a szerződés 3.1. pontjában pedig kinyilvánították azon szerződéses akaratukat, hogy az alperes földgázellátásával kapcsolatos szerződéses jogviszonyukban a 2000. március 10-i egyedi megállapodás szabályait tekintik irányadónak. Ezen megállapodás szerint az alperes már nem részesül az ingyenesség kedvezményében, a szerződés 10. pontja szerint az alperesnek intézményei tekintetében - vállalása szerint - 2000. december 31-ig eleget kellett volna tennie a Hfh. megfizetésére irányuló kötelezettségnek. Az ítéletábra e tekintetben utal arra is, hogy a másodfokú eljárásban tett alperesi nyilatkozatból kétséget kizáróan megállapítható, hogy az alperesi intézmények tekintetében a perben irányadó 1994. évi XLI. törvény 3. §. i.) pontja szerinti csatlakozóvezeték kiépítésére is sor került.

Helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság akként, hogy az alperest 2000. december 31. után - a szerződés 10. pontjára és az abban foglalt alperesi kötelezettségek elmulasztására figyelemmel - nem illette meg a Hfh. beszédési joga. Megalapozott döntést hozott tehát a megyei bíróság akkor, mikor ennek a - alperes által az elsőfokú eljárás során mind jogalapjában, mind pedig összecszerűségében elismert - követelésnek helyt adott.

A hálózátfejlesztési hozzájárulás nem minősül beszedettnak azon összeg tekintetében, melyet az érintett lakosság az alperes által engedélyezett részletfizetési megállapodásokba foglaltak ellenére nem fizetett be sem az alperesnek, sem pedig a felperesnek. 2001. január 1-től a Hfh. beszédési joga - a fentebb kifejtettek szerint - visszaszállt a felperesre. A továbbiakban a részletfizetés kedvezményében részesült magánszemélyek által be nem fizetett Hfh. tekintetében is a felperes vált a beszédési jog jogosultjává. Erre irányuló követelését egyedi igényérvényesítés útján érvényesítheti a fizetési kötelezettségüket elmulasztókkal szemben. Amíg ennek az alperes magatartására visszavezethető okból való megghiúsulása nem igazolható, addig nem állapítható meg a felperesnél kár bekövetkezte. Nem állnak fenn tehát a kártérítési felelősségnek a Ptk. 339. §. (1) bekezdésében foglalt együttes feltételei. A befizetések elmaradása önmagában nem alapozza meg az alperes kártérítési felelősségét.

Az elsőfokú eljárás során beszerzett szakvélemények alapján egyébként az sem tisztázott megfelelően, hogy a részletfizetés kedvezményében részesülő személyek valóban nem tettek eleget maradéktalanul fizetési kötelezettségüknek. A szakértő a 94. számú kiegészített szakvéleményében úgy foglalt állást, hogy nincsenek olyan magánszemélyek, akiktől még résztörlesztés követelhető, ez a peradatok által kellően alá nem támasztott megállapítása azonban ellentétes a szakértő korábbi álláspontjával.

A fentiekre figyelemmel az ítélet tábla az elsőfokú ítélet Pp. 253. §. (2) bekezdése szerinti részbeni megváltoztatásával az alperesi marasztalás összegét 1.937.000,- Ft-tal és kamataival leszállította. Ezzel összhangban - a pernyertesség-pervesztesség arányának megváltozására tekintettel - leszállította az alperes perköltség fizetési kötelezettségének összegét is.

A másodfokú eljárásban a fellebbezési érték 8.034.300,- Ft volt, ennek 24 %-a, tehát 1.937.000,- Ft erejéig az alperes eredménnyel fellebbezett. A fentiekre és a Pp. 81. §. (1) bekezdésére figyelemmel az alperes köteles a felperesnek megfizetni a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §. (2) bekezdés a.) pontja, valamint (5) és (6) bekezdése alapján megállapított - ÁFA-t is magában foglaló - ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget, a felperes pedig köteles az államnak megfizetni a rendelkező részben meghatározott összegű feljegyzett fellebbezési illetéket. Az ezt meghaladóan feljegyzett fellebbezési illetéket az Itv. 4. §. (1) bekezdésében és 5. §. (1) bekezdés b.) pontjában írtakra tekintettel a Magyar Állam viseli.

Győr, 2009. február 11. napján

Dr. Zámbo Tamás sk.
a tanács elnöke

Dr. Maurer Ádám sk.. Ferenczy Tamás sk.
előadó bíró bíró

A kiadmány hitelűl:
Kiadó: